

27 april 2020

Förbundet Svensk Fäbodkultur och utmarksbruk (FSF)

www.fabod.nu

info@fabod.nu

Näringsdepartementet
Naturvårdsverket
Jordbruksverket
Skogsstyrelsen

Om Miljöersättningarna och nya grödkoder i den nya Gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) CAP

Bakgrund: i samband med inbjudan att delta i Swotanalys inför GJP arbetet började en process inom Gävleborgs fäbodbrukarförening (GFF) där förslag formulerades kring nya grödkoder inom Miljöersättningarna. Frågan har sedan lyfts till FSF och dess Näringspolitiska arbetsgrupp. Här finns alla fem regionala fäbodbrukarföreningar representerade.

Processen har resulterat i förslag om **nya/fler grödkoder för de Ekosystemtjänster** som betande djur på skog och i utmarker utför, inom Miljöersättningarna.

Nuvarande Grödkoder som berör fäbodbruket mfl:

52 Betesmark

53 Slätteräng

54 Skogsbete

55 Fäbodbete utan gårdsstöd- mestadels i skog, endast för dem med sk Fäbodåtagande

61 Fäbodbete med gårdsstöd- troligtvis inhägnat, endast för dem med sk Fäbodåtagande

95 Betesmark och slätteräng under restaurering

Förslag

Näringspolitiska arbetsgruppen i FSF föreslår två nya ersättningskoder:

En ersättningskod för utmarksbete/bete i skog (något annat än nuvarande definition av skogsbete) och en

annan kod, för betesmark i/vid fäbodar.

Detta blir ett viktigt nytt miljömässigt incitament att tillvarata de marker som inte används för bete idag eller som betas men där ingen ersättning betalas ut eller ges.

Detta kompletterar miljöersättningens grödkoder 54 Skogsbete och koderna 52, 55 och 61.

Vid andra fäbodmarker/utmarker som betas söks inte miljöstöd av olika anledningar.

Vi anser att även dessa beten ska stimuleras och ersättas.

Dessutom kan vårt förslag ge oss en tydligare kunskap och uppfattning var bete sker i fäbodområdena förutom de Fäbodåtagande som finns (Fäbod i bruk).

En viktig kunskap, då det saknas en nationell kartläggning kring utmarksbete, vilket Fäbodrärelsen frågar efter.

En utökning av ersättningar, enligt vårt förslag, kan stimulera till att fler marker betas, vilket är angeläget även ur nationella **miljö- och klimatinsatser**.

Vidare påverkas delar av vår **livsmedelsförsörjning** positivt. Uppskattningar finns, där man talar om att vår outnyttjade betesresurs i skog och utmarker motsvarar ca 3,5-5 miljarder kronor i fodervärde i fäbodlänen.

Vi tror att en utredning och analys av förutsättningar och möjligheter för en utveckling av **betesbaserad primärproduktion och livsmedelsförädling** kommer att visa på en stor

potential, inte minst ur ett ekonomiskt men även ur ett socialt/kulturellt och miljömässigt/biologisk mångfaldsperspektiv.

I fåbodarna finns stor kunskap kring **självförsörjning av tradition**. Både vad gäller kött- och mjölkproduktion. Kompetensen finns, resurserna finns men de behöver stärkas och spridas. Rimliga ersättningar och nyrekryteringar behöver stödjas.

En tydlig samhällsvinst är att vi genom uppmuntran av fler och mer utmarksbeten kan identifiera beten som **gynnar Biologisk mångfald** och som gynnar miljömålet **Levande skogar**.

Vi behöver åter få en generösare inställning vid godkännande av gamla och nya betesområden med risbeklädda utmarker (fanns tidigare med i miljöstödet -2015) och stimulera bete av eftersatta betesmarker i fåbodlänen/skogslänen och i det norrländska kulturlandskapet. Det är bl a de svenska lantraserna som kan beta och tillgodogöra sej det betet på dessa marker, långt in mot hösten. Det är en viktig åtgärd för att återta utmarksbetet.

Vi är öppna för en dialog om utformningen av våra förslag, så att ersättningen blir så kostnadseffektiv som möjligt för samhället.

Allt detta ovan stöder den traditionella Fåbodkulturen som vilar på **Konventionen om biologisk mångfald** med artiklarna 8 J och 10 C som grundbultar. De handlar om att respektera, bevara och bibehålla kunskaper, innovationer och sedvänjor hos lokala samhällen (av brukarkulturer) med traditionella livsätt och kunskaper av betydelse för förvaltningen av biologisk mångfald.

(Biodiversitetskonventionen, formellt UN Convention on Biological Diversity (CBD)).

Vi önskar även att frågan om en kompletterande ersättning från det **Nationella stödet** för det **mjölkförädlade arbete** som sker på fåbodars tas upp till behandling.

Detta är delar av ett **immateriellt kulturarv/levande traditioner** som måste stödjas och det handlar även om vår **livsmedelsförsörjning**. Vi avser att återkomma med förslag och argument i denna del.

Hemställan

FSF och näringspolitiska arbetsgruppen föreslår att ovan framförda förslag beaktas i kommande arbete.

Kenneth Johansson
Ordförande FSF

Dennis Olsson
kontaktperson Näringspolitiska gruppen FSF

Carin Gisslén-Schönning
sekreterare FSF